

بررسی و ارزیابی شاخص های موثر در هویت شهری

(نمونه موردی منطقه ۴ شهر اهواز)

زینب پارسا فخر^۱، مریم ایلانلو^{۲*}

۱- گروه جغرافیا، واحد ماهشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، ماهشهر، ایران

۲- گروه جغرافیا، واحد ماهشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، ماهشهر، ایران

چکیده:

از آنجایی که «هویت» مجموعه ای از صفات و مشخصاتی است که باعث «تشخص» یک فرد یا اجتماع از افراد و جوامع دیگر می شود؛ شهر نیز به تبعیت از این معیار، شخصیت یافته و مستقل می گردد. مقوله هویت به طور عام و هویت شهری به طور خاص از جمله مقولاتی است که به جهت نقشی که در شناخت افراد، اشیا، اجتماعات و مکان ها دارد، حائز اهمیت فراوان است. مدیران و طراحان شهری به جدیت با تدوین قوانین سعی بر اعمال نظر خود را بر کالبد مصنوع شهر داشته و از سوی دیگر شهروندان نیز که تابع فرهنگ و عناصر فرهنگی جامعه خویشند، اصرار بر هدایت کالبد شهر بر اساس فهم خویش از هویت شهری دارند. این مساله مشکلات عدیده ای در فرایند شکل گیری کالبد شهرها ایجاد نموده است و عملا خلاهای بزرگی در وضع موجود با آرمان شهر پدید آورده است. در این میان فضاهای شهری به سبب نقشی که در شکل دادن تصویر ذهنی و نقشه شناختی از شهرها در هویت بخشی به شهرها از جایگاه ویژه ای برخوردارند. در مقاله حاضر شاخص های موثر بر هویت شهری و محله ای گلستان، واقع در منطقه چهار شهرداری اهواز معرفی شده است. این شاخص ها در ابعاد گوناگون روابط اجتماعی و کیفیت زندگی و میزان تاثیرشان بر مبنای مطالعات میدانی و تطبیقی بوده است در انتها راهکارهایی در راستای ارتقای هر چه بیشتر این شاخص ها در این محله ارائه شده است.

کلمات کلیدی: روابط اجتماعی؛ کیفیت زندگی؛ شهر اهواز؛ گلستان؛ هویت محله ای

بیان مسئله:

فرهنگ را می توان مجموعه ای پیچیده از دانش ها، باورها، هنر و آداب و رسوم یک جامعه دانست (تایلور، ۱۳۷۸، ص ۴۰۱) که مبتنی بر ارزش هایی است که گروهی بر آن پایبندی دارند و در ساختار اجتماعی از آن پیروی می کنند (گیدنز، ۱۳۷۹، ص ۵۵). فرهنگ، نظام های نمادینی از گنجینه های شناختی یک اجتماع است که توسط نسل های پیشین استوار گردیده است تا امروز را در دسترس ردی از آن اجتماع قرار دهد (نولان، ۱۳۸۰، ص ۶۳). هویت نیز الگوهای رفتاری منحصر به فردی است که سرچشمه معنا و تجربه برای مردم است (کاستلز، ۱۳۸۰، ص ۲۲) و لذا برای مردمی که از زمینه فرهنگی دیگری هستند، بیگانه می نمایند (گیدنز، ۱۳۷۰، ص ۵۶).

بر این اساس خویشتن شناسی را می توان گامی اساسی در راستای هویت سازی فرهنگی بحساب آورد، هویتی که فرآیند معنا سازی بر اساس یک ویژگی فرهنگی است که بر دیگر منابع معنایی اولیت دارد. معماری و شهرسازی را نیز باید مدلی از تاریخ گذشته دانست (حجت، ۱۳۸۳، ص ۶۱) که نمایانگر فرهنگ و